

EN KLIMAT- OCH LUFTVÅRDS- STRATEGI FÖR SVERIGE

Kort sammanfattning av
de luftvårdspolitiska
delarna av
Miljömålsberedningens
delbetänkande

MILJÖMÅLSBEREDNINGEN

Kansli
10 st

Sakkunniga & experter
ca 30 st från departement,
myndigheter, näringsliv och NGOs

Direktiv – strategi för en samlad luftvårdspolitik

- Strategin ska bidra till att relevanta delar av generationsmålet och de berörda miljökvalitetsmålen nås.
- Strategin ska även bidra till möjligheterna för Sverige att infria åtaganden inom EU och internationellt i fråga om luftföroreningar.
- Föreslå utifrån en bred problemanalys de etappmål, styrmedel och åtgärder som behövs för att på ett kostnadseffektivt sätt nå mål och åtaganden.

Problemanalys

Tabell 14.2 Preciseringarna för miljömålet Frisk luft och Naturvårdsverkets prognos för måluppfyllelse

	Bensen	Butadien	Formaldehyd	Bens(a)pyren	Partiklar	Ozon	Kvävedioxid	Korrosion
Målprecisering	1 µg/m ³ årsmedel	0,2 µg/m ³ årsmedel	10 µg/m ³ timmedel	0,1 ng/m ³ årsmedel	PM_{2,5}	Hälsa 70 µg/m ³ 8h-medel	20 µg/m ³ årsmedel	Kalksten under 6,5 µm/år
					10 µg/m ³ årsmedel			
					25 µg/m ³ dygnsmedel			
					80 µg/m ³ timmedel			
					PM₁₀	Växtlighet	60 µg/m ³ timmedel	
					15 µg/m ³ årsmedel	10 000 µg/m ³ xh		
					30 µg/m ³ dygnsmedel	AOT40, april–sept		
Prognos måluppfyllelse under perioden 2020–2030	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Troligen inte

Källa: Naturvårdsverket (2015). Mål i sikte. Analys och bedömning av de 16 miljö kvalitetsmålen i fördjupad utvärdering. Volym 1. Rapport 6662.

Problemanalys

- Huvudsakliga utmaningar för att nå miljömålet
Frisk luft

- Kvävedioxid [*Avgaser vägfordon, främst diesel*]

- Partiklar

- PM₁₀ [*Dubbdäcksanvändning*]

- PM_{2,5} [*Intransport från andra länder*]

- Bens(a)pyren [*Småskalig vedeldning*]

- Marknära ozon [*Intransport från andra länder samt transport, industri och lösningsmedel*]

- **Överskridanden av luftkvalitetsdirektivets gränsvärde / Miljökvalitetsnormer**

Problemanalys

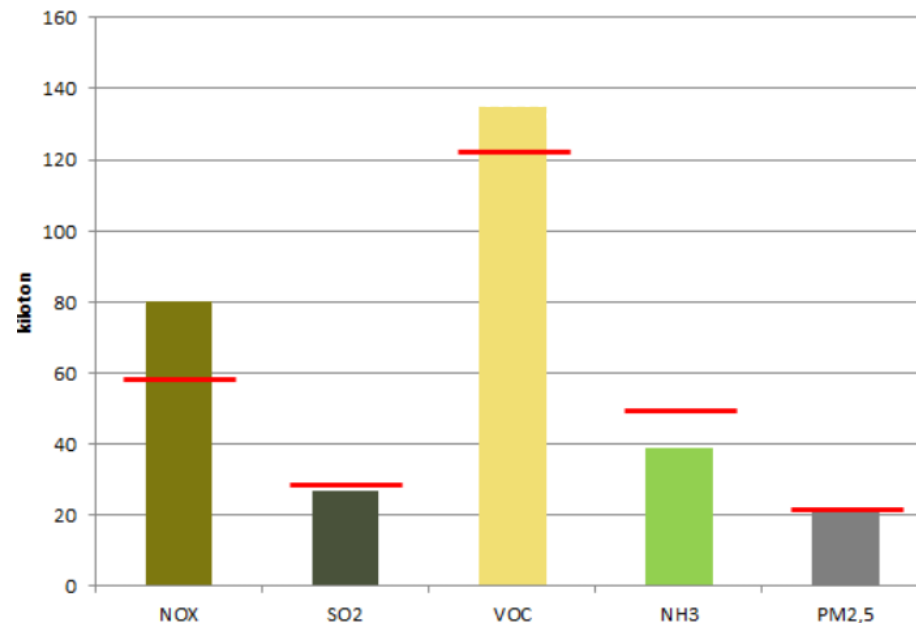
- **Brister i systemet med miljö kvalitetsnormer och åtgärdsprogram**
  - Åtgärdsprogram har ofta varit otillräckliga för att nå miljö kvalitetsnormer.
  - En stor andel av åtgärderna i programmen har inte genomförts.
  - Saknas sanktioner då åtgärder inte genomförs och normerna inte uppnås.
  - Fördelningen av ansvar och rådighet mellan kommun, länsstyrelse och regering är otydlig och problematisk, i och med att kommuner ansvarar för att normer inte överskrids samtidigt som de inte har full rådighet att styra utsläppen.
  - De krav på mätningar och beräkningar av luftföroreningar som åligger kommunerna är höga och kräver kompetens och resurser som inte alla kommuner har möjlighet att tillhandahålla.
  - Det svenska införlivandet av luftkvalitetsdirektivet i svensk lagstiftning brister i termer av bland annat åtgärdsprogrammets utformning (åtgärder har inte haft tillräcklig effekt på halterna och det saknas kontinuitet i omprövning och uppdatering).

Problemanalys

- Överskridande av miljökvalitetsnormer förhindrar byggande
  - Miljökvalitetsnormer för kvävedioxid och/eller partiklar PM_{10} överskridits i 14 svenska städer de senaste tolv åren.

Problemanalys

- Huvudsakliga utmaningar för att nå takdirektivet
  - Flyktiga organiska ämnen (VOC)
[Lösningsmedelsbaserade produkter]
  - Kväveoxider (NO_x) *[Avgaser vägfordon, främst diesel & industrianläggningar]*

Förslag till nya etappmål för luftföroreningar

- Begränsade utsläpp från vägtrafik i tätort
  - *Andelen persontransportresor med kollektivtrafik, cykel och gång i Sverige ska vara minst 25 % 2025, uttryckt i personkilometer, i riktning mot målet att på sikt fördubbla marknadsandelen för gång-, cykel-, och kollektivtrafik.*
- Begränsade utsläpp från småskalig vedeldning
  - *Kontinuerligt minskade utsläpp av bens(a)pyren, $PM_{2,5}$ och sot till 2020.*
  - *Senast 2019 ska det vara klarlagt vilka utsläppsminskningar som krävs för att nå preciseringar i Frisk luft-målet.*
- Begränsad intransport av luftföroreningar
  - *NO_x från sjöfarten i Östersjön & Nordsjön ska halveras till år 2025 jmf med 2010*
  - *Genomför riktade insatser mot de stora utsläpparländerna öster om EU senast 2020*
- Uppnå internationella åtaganden
  - *Takdirektivets indikativa mål till 2025 införlivas i miljömålssystemet*

Styrmedel och åtgärder

- **Begränsade utsläpp från vägtrafik i tätort**

- Lokala styrmedel**
  - Ge kommuner möjlighet att
    - Införa miljözon för lätta fordon.
    - Differentierad P-avgift utifrån fordons miljöegenskaper.
  - Stadsmiljöavtal, inkludera i nationella infrastrukturplanen för 2018-2027.
- MKN ÅGP**
  - Utred skyndsamt orsakerna till bristerna i systemet med miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram för luft och ta fram förslag till förbättring av systemet.
- Däck**
  - Genomför riktade informationsinsatser om vinterdäcks egenskaper.
- Pendling**
  - Se över reseavdragsystemet.
- Fordon**
  - Skärp stegvis CO₂-krav på personbilar och lätta lastbilar, på sikt livscykelperspektiv.
  - Beskattnings- och förmånsreglerna för bilar ska stödja introduktion av "lågutsläppsfordon".
  - Utsläppskrav i offentlig upphandling som stödjer energieffektiva tunga fordon.

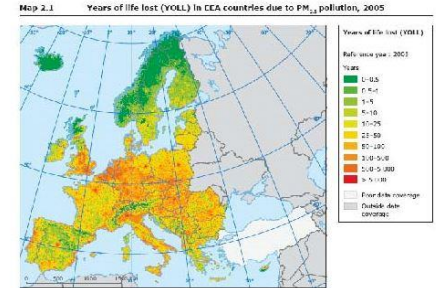
Styrmedel och åtgärder

- **Begränsade utsläpp från småskalig vedeldning**

- Krav på utrustning**
  - Tidigarelägg införande av ekodesignkrav för vedpannor och snabbtred möjligheten att även göra det för rumsvärmare.
  - Ändra i PBL så att även byte av eldstad omfattas av anmälningsplikt, så att inga pannor eller rumsvärmare som inte uppfyller gällande krav får installeras.
- Info-kampanj**
  - Informationskampanj riktad såväl mot hushåll som mot kommuner om de skärpta kraven, deras respektive skyldigheter och hur eldning sker med så små utsläpp som möjligt.
- Register**
  - Återinför ett nationellt sotningsregister som innehåller information om eldningsutrustning och dess miljöegenskaper.

Styrmedel och åtgärder

- **Begränsad intransport av luftföroeningar**

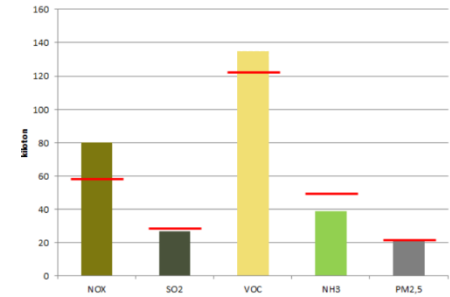
Driv på
inter-
nationellt

- Sverige tar en fortsatt aktiv roll inom EU, FN:s luftvårdskonvention och IMO i syfte att minska utsläppen och därmed importen av de långväga transporterade luftföroeningarna.
- Sverige genomför riktade åtgärder mot de stora utsläpparländerna öster om EU.

Stöd till
sjöfart

- Stöd ges till forskning och utveckling kring hur tekniker som minskar utsläppen av luftföroeningar från sjöfarten kan utvecklas och implementeras.
- En övergång från marina oljor till hållbara bränslen med låga utsläpp av luftföroeningar och växthusgaser påskyndas.

Styrmedel och åtgärder

• Uppnå internationella åtaganden

- Nationellt program**
  - Naturvårdsverket bör få i uppdrag att ta fram ett nationellt program för att minska utsläppen enligt reviderat takdirektiv. Programmet ska vara fastställt av regeringen senast 2019.
- Arbetsmaskiner**
  - Skattenedsättningarna på diesel för arbetsmaskiner bör fasas ut på ett sätt som tar hänsyn till de negativa effekter som kan uppstå på berörda näringars konkurrensförhållanden.
  - Kartlägg utsläppen från de arbetsmaskiner vars utsläpp är dåligt kartlagda (skotrar, gräsklippare, småbåtsmotorer, etc.), för att på sikt kunna införa styrmedel som leder till att maskiner med stora utsläpp fasas ut.
- Stöd till industrin**
  - Stöd branschgemensam forskning, utveckling och demonstration för att utveckla och tillämpa process- och reningsteknik som leder till minskade utsläpp av luftföroreningar från industri och energianläggningar.
- Lösningsmedel**
  - Utred och föreslå lämpliga styrmedel och åtgärder utifrån den inventering av utsläpp av flyktiga organiska ämnen från hushållens användning av lösningsmedel som redovisas sommaren 2016.

TACK!

 @LuftUffe ulf.troeng@naturvardsverket.se

 naturvardsverket.se/luft